

Høgskolen i Telemark

EKSAMEN

6009 Makroøkonomisk teori og politikk

03.06.2015

Tid:	9-13 (4 timer)
Målform:	Bokmål
Sidetall:	3 (inkludert denne forsiden)
Hjelpemiddel:	Kalkulator utdelt på eksamen
Merknader:	Alle oppgaver skal besvares
Vedlegg:	Ingen

Eksamensresultata blir offentliggjort på Studentweb.

Fakultet for allmennvitenskapelige fag

Oppgave 1 (teller 25 %)

a) Definer og forklar følgende begreper:

- Netto og brutto realinvesteringer
- Konsumprisindeksen
- Klassisk arbeidsledighet
- Penger og inntekt

b) Hva er stabiliseringspolitikk? Diskuter hvorvidt hvert av følgende stikkord viser til en målsetting eller et virkemiddel, eventuelt begge deler eller ingen av delene, i stabiliseringspolitisk sammenheng:

- Sentralbankens styringsrente
- Økonomisk vekst
- Handlingsregelen for bruk av oljepenger
- Valutakursen(e)
- Den marginale importtilbøyelighet

Oppgave 2 (teller 25 %)

a) Hva menes med driftsbalansen med utlandet? Hva vil du si om størrelsesorden av denne balansen for Norges del i senere tiår? Har oljeprisen betydning i denne sammenheng?

b) Hva er sparing? Bruk en to-periodemodell for konsum/sparing over tid til å forklare at virkningen på konsumetterspørselen i dag (periode 1) er mindre ved en tilfeldig (temporær) inntektsendring enn ved en fast (permanent) inntektsendring. Illustrer i godediagram.

c) Hva menes med stabilisering av en flytende valutakurs (såkalt styrt flyt)? Hvordan skjer denne stabiliseringen/styringen? Har valget av inflasjonsmål noen betydning i denne sammenheng?

Oppgave 3 (teller 50 %)

a) Hva menes med økonomiske konjunkturer? Hva karakteriser konjunkturerne med hensyn til følgende størrelser: sysselsetting, arbeidsledighet, reallønn og tilbudet av arbeidskraft?

Anta følgende makroøkonomiske relasjoner:

$$(1) \quad R = C + I + G + A - B$$

$$(2) \quad C + I = 0,7(R - T) - 2000r + b$$

$$(3) \quad A - B = -0,5R + 150v + 100$$

der R er netto nasjonalprodukt, C er privat konsum, I er private netto realinvesteringer, G er offentlige kjøp av varer og tjenester, A er eksport, B er import, T er netto skatter, r er rentenivå i landet (i desimaltall), v er valutakurs (for eksempel antall NOK/euro) og b er en (skift)parameter.

b) Forklar/begrunn relasjonene (1)-(3).

c) Betrakt relasjonene (1) til (3) som en såkalt multiplikatormodell (Keynes-modell). Nevn de sentrale forutsetningene i slike modeller. Diskuter hvorvidt slike modeller er egnet til å forklare/belyse den økonomiske veksten over tid.

d) Vis at relasjonene (1)-(3) gir

$$(*) \quad \Delta R = 1,25(\Delta G - 0,7\Delta T - 2000\Delta r + 150\Delta v + \Delta b)$$

Hva er den økonomiske tolkningen og betydningen av tallet foran parenteser?

e) Anta at r og v ligger fast. Bruk (*) til å bestemme hvert av følgende:

- i) Virkningen på nasjonalproduktet av økt offentlig konsum på 20 enheter
- ii) Virkningen på nasjonalproduktet av en skattelette på 20 enheter.
- iii) Virkningen på nasjonalproduktet av en balansert budsjettendring på 20 enheter
- iii) Finanspolitikk som nøytraliserer effekten på nasjonalproduktet av et negativt skift i parameteren b . Hvilke hendelser i/for norsk økonomi i senere tid kan forklare et slikt skift?

Anta så at vi i tillegg har følgende relasjon:

$$(4) \quad v \approx \frac{Ev}{1+r-r^*} \leftrightarrow r-r^* \approx \frac{Ev-v}{v}$$

der r^* er rentenivå i utlandet (i desimaltall) og Ev er forventet valutakurs om én periode,

f) Forklar relasjon (4). Hva forteller denne relasjonen om virkningen av økt nasjonal rente på forventet valutakursendring framover i tid? Hva er det rimelig å regne med blir virkningen av økt nasjonal rente på aktuell valutakurs? Hva betyr disse virkningene for landets internasjonale konkurranseevne?

g) Anta et system med flytende valutakurs og at forventet framtidig kurs (Ev) ligger fast. Da gjelder at $\Delta v \approx -v(\Delta r - \Delta r^*)$. Bruk dette og relasjon (*) til å vise at

$$(**) \quad \Delta R \approx 1,25[\Delta G - 0,7\Delta T - 2000\Delta r - 150v(\Delta r - \Delta r^*) + \Delta b].$$

Hva blir virkningen på nasjonalproduktet av at sentralbanken i landet kutter renta med, la oss si, et halvt prosentpoeng, når valutakursen er 8 i utgangspunktet. Forklar de ulike kanaler/mekanismer et slikt rentekutt virker gjennom. Diskuter ulike argumenter for og imot et slikt rentekutt i dagens økonomiske situasjon i Norge.

